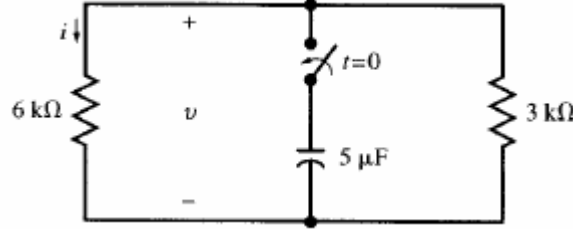

2.Vize Çalışma Soruları

1) Başlangıç gerilimi $V_C(0)=4$ V olan $5 \mu\text{F}$ lık bir kondansatör $3 \text{ k}\Omega$ ve $6 \text{ k}\Omega$ luk iki dirence paralel bağlanmıştır. $t>0$ için $6 \text{ k}\Omega$ luk dirençten geçen akımı bulunuz.

CEVAP: İki direncin paralel eşdeğeri $R_{eş}=2 \text{ k}\Omega$ olur. Devrenin zaman sabiti $T=R_{eş}C=10^{-2}$ sn. Kondansatörün boşalması (deşarj) durumunda gerilim denklemi $V_C(t)=V_C(0)e^{-t/T}$ şeklindedir. Böylece $V_C(t)=4e^{-100t}$ V olur. $6 \text{ k}\Omega$ 'luk direnç kondansatöre paralel olduğundan aynı gerilim değerine sahiptir. Ohm kanunundan dolayı $i(t)=V_C(t)/6 \text{ k}\Omega=4/6000 \cdot e^{-100t}=0.67e^{-100t}$ (mA)

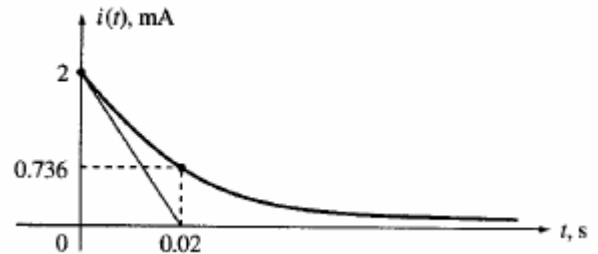
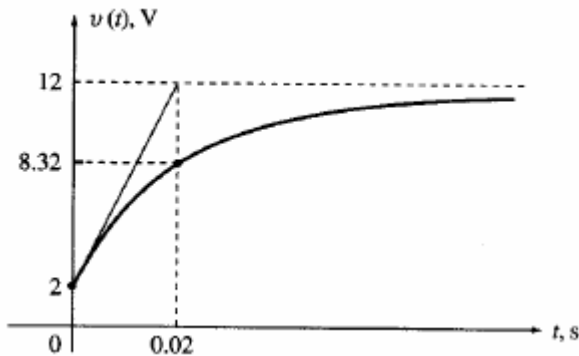
2) Başlangıç gerilimi $V(0.)=2$ V olan $4 \mu\text{F}$ lık bir kondansatör $R=5 \text{ k}\Omega$ üzerinden seri olarak 12 V 'luk bir üretece bağlanmıştır. $t>0$ için kondansatörün gerilim ve akımını bulunuz.

CEVAP: Boş kondansatörün dolma gerilim denklemi $v(t)=V_{\max}(1-e^{-t/T})$ şeklindedir. Burada $V_{\max}=E$ dir. Kondansatörün başlangıç gerilimi $v(0.)=2$ V olduğundan bu denklemi başlangıç durumuna göre yeniden düzenlemeliyiz. **Kondansatöre ait temel dolma denklemi ilk değere göre çözülmenden önce aşağıdaki şekildeydi:**

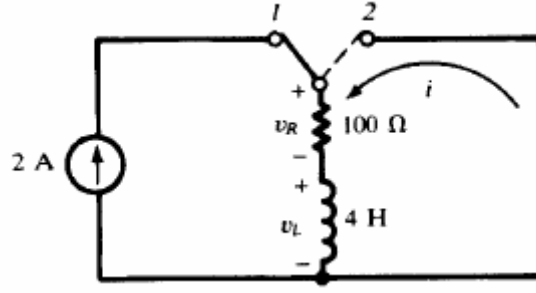
$v(t)=V_{\max}+Ae^{-t/RC}$ burada $v(t=0)=0$ ise $A=-V_{\max}$ olmaktadır. Verilen soruda $v(0)=2$ V olduğundan $A=-V_{\max}+2=-12+2=-10$ olur. Bu durumda yeni denklem $v(t)=V_{\max}-10e^{-t/RC}$ şeklini alır.

$$v(t)=12-10e^{-50t} \text{ (V) olur.}$$

$$i(t)=\frac{E-v(t)}{R}=\frac{12-(12-10e^{-50t})}{5000}=\frac{10e^{-50t}}{5000}=2 \cdot 10^{-3} \cdot e^{-50t} \text{ (A) olur.}$$

3) Şekildeki devrede anahtar $t = 0$ da 1 konumundan 2 konumuna alınmıştır. V_R ve V_L yi elde ediniz.

CEVAP: Bu devrede anahtarın 1 konumunda endüktans geçen akımla manyetik alan depolamıştır. $t=0$ anında anahtar 2 konumuna alınmıştır. Endüktans üzerinde depolanan alan 2A'lık Sabit akım kaynağı ile aynı yönde akım geçirecektir. Bobin için akımın boşalma denklemi $i_L(t) = i_L(0) e^{-t/T}$ şeklindedir. Zaman sabiti $T=L/R$ dir. Böylece anahtarın 1 konumunda 2A değerine dolan bobin için anahtar 2 konumuna getirildiğinde ($t > 0$) çözüm aşağıdaki şekildedir;

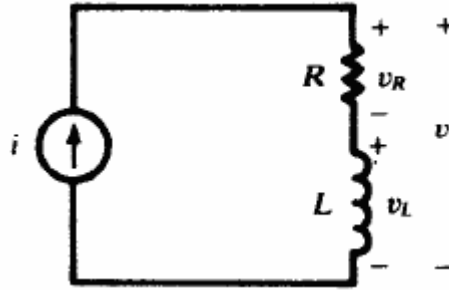
$$i = I_0 e^{-Rt/L} = 2e^{-25t} \quad (\text{A})$$

$$v_R = Ri = 200e^{-25t} \quad (\text{V})$$

$$v_L = -v_R = -200e^{-25t} \quad (\text{V})$$

Direnç ve bobin seri olduğundan geçen akım aynıdır ve Ohm kanunundan V_R ve V_L değerleri bulunur.

4) Şekildeki RL devresinin akımı $i = I \sin \omega t$ olduğuna göre elemanların ucundaki v gerilimini bulunuz.

CEVAP:

$$v_R = RI \sin \omega t \quad v_L = L \frac{di}{dt} = \omega LI \sin(\omega t + 90^\circ)$$

$$v = v_R + v_L = RI \sin \omega t + \omega LI \sin(\omega t + 90^\circ)$$

$$\sin(\omega t + \theta) = \sin \omega t \cos \theta + \cos \omega t \sin \theta$$

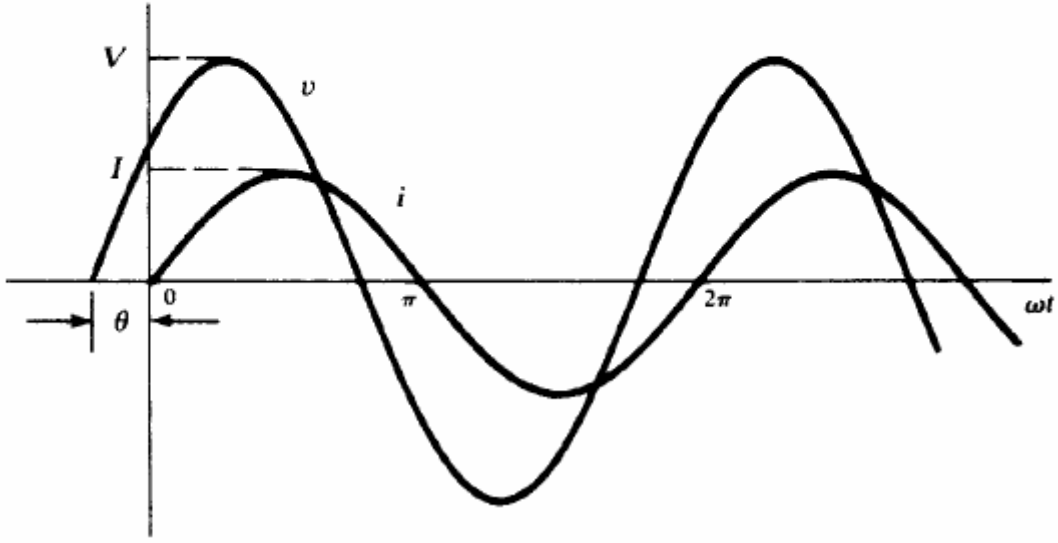
$$v = RI \sin \omega t + \omega LI \sin \omega t \cos 90^\circ + \omega LI \cos \omega t \sin 90^\circ$$

$$V \sin \theta = \omega LI \quad \text{and} \quad V \cos \theta = RI$$

$$v = I \sqrt{R^2 + (\omega L)^2} \sin[\omega t + \arctan(\omega L/R)]$$

$$V = I \sqrt{R^2 + (\omega L)^2} \quad \text{and} \quad \theta = \tan^{-1} \frac{\omega L}{R}$$

$$i = \frac{V}{\sqrt{R^2 + (\omega L)^2}} \sin(\omega t - \theta)$$

5) $100.0 \angle 45^\circ \text{ V}$ değerli bir gerilim kaynağı seri bir empedans üzerinden $5.0 \angle 15^\circ \text{ A}$ akımı akıtmaktadır. Bu eşdeğer empedansı ve admitansı bulunuz. Eşdeğer direnç ($R_{eş}$), endüktif ($X_{Leş}$) ve kapasitif ($X_{Ceş}$) empedansları bulunuz.

$$Z = \frac{V}{I} \frac{100.0 \angle 45^\circ}{5.0 \angle 15^\circ} = 20.0 \angle 30^\circ = 17.32 + j10.0 \Omega$$

$$Y = \frac{I}{V} = \frac{1}{Z} = 0.05 \angle -30^\circ = (4.33 - j2.50) \times 10^{-2} \text{ S}$$

$$R = 17.32 \Omega, X_L = 10.0 \Omega, X_C = 0 \Omega,$$

6) $R = 8 \Omega$, $C = 30 \mu\text{F}$ seri devresinde hangi frekans için akım gerilimin 30° ilerisinde olur.

$$8 - jX_C = Z \angle -30^\circ \quad - X_C = 8 \tan(-30^\circ) = -4.62 \Omega$$

$$4.62 = \frac{1}{2\pi f(30 \times 10^{-6})} \quad \text{veya} \quad f = 1149 \text{ Hz}$$